

בבית המשפט העליון

דנ"פ 3261/03

בפני: כבוד השופט מ' חשין

העותר: מחמוד בן לוטוף סרחאן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

עתירה לדיון נוסף בפסק-דינו של בית-המשפט העליון
(מיום 27.3.03) בע"פ 9116/02 שניתן על-ידי כב' השופטים
י' טירקל, א' פרוקצ'יה וא' חיות

בשם העותר: עו"ד זאיד פלאח

החלטה

עתירה לקיום דיון נוסף בפסק דינו של בית-המשפט העליון בע"פ 9116/02
מחמוד סרחאן נ' מדינת ישראל (טרם פורסם).

2. העותר הורשע, בגידרה של עיסקת טיעון, בעבירת הריגה. על-פי אותו הסדר
טענה המדינה לעונש בן ארבע-עשרה שנות מאסר ואילו העותר טען כרצונו. בית-
המשפט המחוזי גזר על העותר אחת-עשרה שנות מאסר בפועל ועליהן שנתיים מאסר
על-תנאי, ועל-כך ערער העותר לבית-המשפט העליון.

3. בין השאר סמך העותר טיעונו להסדר "סולחה" שנכרת - לאחר היגזר הדין -
בין משפחת העותר לבין משפחת המנוח, ולטענתו יש וראוי להתחשב בהסכם סולחה
זה כנסיבה להקלת העונש. בפסק-דין קצר ותמציתי דחה בית-המשפט את הערעור, וכך
אמר בחלקו שלענייננו:

... בא כוח המערער טען כל שניתן היה לטעון,
והיטיב לטעון, לטובת מרשו אולם אין בכך כדי לסייע
לו. דברים אמורים בהריגתו של המנוח על ידי המערער
על ידי 6 דקירות סכין במקומות שונים בגופו, וביניהן

דקירה קטלנית, שחדרה ישירות ללב, ודקירה נוספת שחדרה לכליה השמאלית. הרקע למעשה היתה תיגרה בין המערער לבין המנוח בשל ענין פעוט ואין בעובדה שלאחר מכן תקף המנוח את המערער כדי להקל מחומרת מעשהו. בית המשפט המחוזי הביא בחשבון את כל הנסיבות לקולא - אמנם, בלי הסכם הסולחה שלא היה לפניו - בכך שגזר על המערער 11 שנות מאסר במקום 14 שנות מאסר שתבעה באת כוח המדינה בגדר הסדר הטיעון. לא מצאנו טעם טוב להמתיק את עונשו עוד. (ראו: ע"פ 1456/01 חליל ח'ד נגד מדינת ישראל, פ"ד נו(1) 609).

4. העותר אינו משלים עם פסק-דינו של בית-המשפט העליון, ועתירתו היא כי יקויים דיון נוסף בענייננו מטעם זה ש"בית-המשפט העליון דחה את הטענה, לפיה יש בכוחה של ה'סולחה' כדי להקל בעונש שהוטל על המערער". עוד טוען העותר, כי פסיקת בית-המשפט העליון יש בה חוסר בהירות ה"גורם לעיתים לתחושה, כי דחיית הטענה כי יש בכוחה של הסולחה כדי להקל בעונש, סותרת החלטה אחרת של בית המשפט העליון, שיש בכוח הסולחה להקל, אך במידת מה". מוסיף העותר וטוען כי המערכת המשפטית נשתנתה עקב חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001, על דרך הקניית מעמד לקורבן העבירה. אם אלה הם פני הדברים, כך טוען העותר, "מדוע שלא להכיר בהתייחסות הנאשם לקרבן - ע"י הסכם 'סולחה' כחלק מהאינטרס הציבורי, המחייב התחשבות בעונש שיוטל על הנאשם". לסיכום טענותיו מוסיף העותר כי "העדר החלטה בדבר מיקומה של ה'סולחה' בתורת הענישה, מהווה פגיעה בזכויות הנאשמים וקורבנות העבירה - שהרי המדינה אמורה לספק לאזרח את המידע המדויק אודות זכויותיו וחובותיו, בבחינת מהו הדין החל והמחייב בנושא ה'סולחה', והעדר החלטה חד משמעית בנושא ה'סולחה' פוגעת בקורבן, שעה שהנאשם אינו מיישר את ההדורים עימו ומפצה אותו על מעשה העבירה, ופוגעת בנאשם שאינו יודע אם ישור ההדורים עם הקורבן יביא להקלה בדינו".

5. דין הבקשה דחייה. תנאי מוקדם לקיומו של דיון נוסף הוא קיומה של הלכה, ולא אך הלכה - כך על דרך הסתם - אלא הלכה הסותרת הלכה קודמת של בית-המשפט העליון או הלכה כך שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה ראויה היא כי תידון בדיון נוסף (סעיף 30 לחוק בתי-המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984). והנה, בענייננו-שלנו לא נפסקה בפסק-הדין שבדיון כל הלכה, ובוודאי שלא נפסקה בו הלכה המצדיקה קיומו של דיון נוסף. כל שנאמר בפסק הדין הוא זה, שהעונש אשר נגזר על העותר בנסיבות המקרה - לרבות הסדר הסולחה - הוא עונש ראוי וכי אין מקום להקל עמו

הקלה נוספת מעבר להקלה שהקל עימו בית-המשפט המחוזי. בית-המשפט אינו נדרש כלל לשאלה המשפטית בה מתבקש דיון נוסף - מעמדה של הסולחה; הוא אינו דן בשאלה זו וממילא אינו מכריע בה לכאן או לכאן. טענותיו של העותר בנושא הסולחה כולן הן טענות תיאורטיות, ואין כל קשר ביניהן לבין פסק הדין שבדיון. בנסיבות אלו אין מקום להורות על קיומו של דיון נוסף.

6. למעלה מן הצורך אעיר, כי גם לגופם של דברים דין הבקשה להידחות וכמה טעמים בדבר. ראשית לכל, כבר היו דברים מעולם שבית-משפט זה דחה בעבר ערעור של נאשם שביקש להקל בעונשו בייסדו עצמו על הסכם סולחה שנכרת לאחר שנגזר דינו. ראו: ע"פ 1108/00, 1116 איברהים זועבי נ' מדינת ישראל (לא פורסם); שנית, שלא כנטען בעתירה, עמדתו של בית-משפט זה בעניין סולחה עמדה עיקבית וברורה היא: גם אם עשויה להיות סולחה שיקול לזכות, אין היא שיקול מכריע ובוודאי שאין היא מחייבת את בית המשפט לעת גזירת עונשו של נאשם שהורשע: ע"פ 1742/99 יאסר דכא נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ע"פ 6432/99, 6468 מופיד איברהים נ' מדינת ישראל (לא פורסם); ע"פ 4461/02 סולימאן אל ג'אבר נ' מדינת ישראל (לא פורסם)). אכן, במקרים מסוימים אפשר יינתן לסולחה מישקל מסויים בקביעת העונש, אלא שכל מקרה ייבחן לגופו ולפי נסיבותיו.

ועוד: אני מתקשה לקבל את טענת העותר ולפיה נדרשת הכרעה משפטית בשאלת הסולחה, כדי שנאשמים וקורבנות יוכלו לשקול אם לכרות סולחה, אם לאו. לגישה זו, ההליך המשפטי הוא העילה לכריתת הסולחה, והנאשם יכרות סולחה רק אם ידע כי זו תביא להקלה בעונשו. תפיסה זו אינה מקובלת עליי. הסולחה היא כלי לבר-משפטי להשכנת שלום בין יריבים, וערכה לעניין העונש הוא בכך שהנאשם מקבל על עצמו אחריות למעשיו ומביע חרטה-אמת על מעשהו תוך פיצוי קורבנות העבירה. ראו: בש"פ 10114/01 מדינת ישראל נ' עדנאן חמדאן (לא פורסם). סולחה אינה מהווה תחליף לענישה חוקית, ואין לראות בה כלי טקטי לצורכי משפט. אשר-על-כן אני דוחה את עמדת העותר כי ההכרעה המשפטית נדרשת לביורר השאלה האם ראוי לכרות הסכמי סולחה אם לאו.

טעמים המועלים בעתירה אינם מגלים עילה טובה לקיומו של דיון נוסף.

7. נוכח כל האמור לעיל דין העתירה להידחות ללא צו להוצאות.

היום, ז' בניסן תשס"ג (9.4.2003).

ש פ ט